

Årsberetning 2001
Den Grønne Jobpulje

Årsberetningen er udarbejdet i april 2002
Information om Den Grønne Jobpulje kan findes på www.mst.dk/gronjob

Indhold

Forord v/ Formanden for Den Grønne Jobpulje	5
Kommentarer fra de to øvrige bestyrelsesmedlemmer	6
Kapitel 1 - Hvordan gik 2001?	9
Kapitel 2 - Indsatsen indenfor det rummelige arbejdsmarked.....	13
Kapitel 3 - Indsatsen vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter.....	21
Kapitel 4 - Eksempler på støttede projekter	27
Grønne Job i Dronninglund Kommune	27
Nordjyske ledige uddannes til miljømedarbejdere	28
Økologiske produktion skaber arbejde	30
Solafskærmningen indvinder energi.....	31
Ren og lugtfri kompost i tætte boligområder.....	32
Bilag 1 Regnskab: Tilsagnsregnskab og udbetalingsregnskab.....	35
Bilag 2 Resumé af "Evaluering af Den Grønne Jobpulje 1997-2000"	37

Forord

Denne årsberetning bliver den sidste fra Den Grønne Jobpulje. Som det vil være de fleste bekendt fortsætter puljen ikke i 2002, idet den er blevet nedlagt som led i regeringens besparelsesrunde i forhold til nævn, råd og puljer.

I 2001 fik jobpuljen en ny profil. I finansloven blev der afsat lidt over 28 mio. kr. om året i fire år, og det blev bestemt at halvdelen skulle anvendes til støtte for det rummelige arbejdsmarked og halvdelen til markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter. Dermed intensiverede Den Grønne Jobpulje arbejdet indenfor to indsatsområder, hvor der var oplagte behov.

Indsatsen indenfor det rummelige arbejdsmarked tegner lovende. En del tyder på, at miljøprojekterne har bedre resultater med hensyn til udslusning til arbejdsmarkedet end andre projekter, og det er generelt jobpuljens indtryk, at lokale virksomheder, der ønsker at medvirke til at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt, gerne vil ansætte ledige, der ved noget om miljø. På den måde kan de både løfte deres sociale ansvar og få mulighed for at gennemføre f.eks. el- og vandbesparelser eller besparelser gennem bedre affaldssortering.

Indsatsen med hensyn til markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter sigter imod at give produktive virksomheder økonomisk støtte til at realisere gode idéer på miljøområdet. Virksomheder, der lancerer nye produkter løber en økonomisk risiko, og støtten fungerer som en delvis afbødning af denne risiko og et incitament til at gå i gang. Støtten fra jobpuljen gives ofte på et tidspunkt, hvor banker og andre investorer er tøvende overfor projekterne. Dermed medvirker Den Grønne Jobpulje til at sikre vækst og innovation på miljøområdet og øge virksomhedernes konkurrenceevne både på det nationale og det internationale marked.

Nu hvor puljen lukker vil jeg benytte lejligheden til at sige tak til de mange initiativrige aktører i jobpuljens projekter. Det er tydeligt, at der er gjort en stor og engageret indsats for at få projekterne til at lykkes, og i en hel del tilfælde har tilskudsmodtagerne løbet en personlig risiko ved at gå i gang med de miljømæssige nyskabelser. Og tak til medarbejderne i Det Grønne Sekretariat, som har ydet en dygtig indsats og løftet en meget stor arbejdsbyrde for at få puljens arbejde til at lykkes.

År 2001 bød også på en meget flot afsluttende evaluering af puljens indsats i den første fireårsperiode. Evalueringsarbejdet er udført af CASA, Center for Alternativ Samfundsanalyse, og det er foregået sideløbende med puljens virksomhed, både i form af dyberegående vurderinger af enkeltprojekter og dataindsamlinger fra alle projekter. Evalueringen konkluderer, at

ordningen har været en succes og levet op til sine formål. Der er skabt mindst 1000 nye varige fuldtidsstillinger samtidig med at der er løst væsentlige miljøopgaver. Alt sammen for støttebeløb, der er absolut konkurrencedygtige i forhold til de gængse arbejdsmarkedsordninger.

Jeg vil derfor gerne udtrykke det håb, at de mange positive erfaringer der er indhøstet gennem jobpuljens indsats vil kunne spredes og nyttiggøres i samfundet. Det gælder både de generelle erfaringer, hvor vi har set, at arbejdet for et bedre miljø kan skabe varige arbejdspladser, og de konkrete erfaringer i alle de mange spændende og succesfulde projekter, som jobpuljen har været med til at fremme.

*Jes Lunde
Formand for Den Grønne Jobpulje
April 2002*

Kommentarer fra de to øvrige bestyrelsesmedlemmer

Vibeke Grønbæk, folkeskolelærer, byrådsmedlem i Vordingborg kommune og tidligere MF for de radikale:

En af de væsentligste fordele ved Den Grønne Jobpulje er, at den har været meget konkret i sin indsats. Det er almindelige mennesker i virksomheder, foreninger eller indenfor arbejdsmarkedsindsatsen, der har fået gavn af pengene. De er ikke brugt til at skrive rapporter om, hvad der kunne gøres, men til konkret at få gang i miljøindsatsen. Evalueringen viser, at 80 % af projekterne fortsætter og det synes jeg er meget flot.

Som lokalpolitiker ved jeg, hvor meget det betyder, at der er nogen der viser vejen. Der er mange i lokalsamfundene, der gerne vil gøre en indsats for miljøet, men det kræver viden og organisering at komme i gang. Den støtte, der gives til frontløberne kommer mangefold igen. De gode idéer bliver kopieret, og den miljøbevidste adfærd bliver til almindelig praksis i virksomheder, børne- og ungdomsinstitutioner og andre steder hvorfra der er stor spredningseffekt. Effekten på miljøet af de frivillige livsstilsændringer er meget stor, og vi har i jobpuljen set mange gode projekter, der f.eks. viser vejen til bedre affaldssortering eller omlægning til økologisk kost i institutioner.

Allerede når de støttede projekter afsluttes, kan halvdelen af projektlederne pege på, at deres idéer og metoder har spredt sig til andre. Det viser noget om det folkelige engagement, og jeg håber, at der nu hvor både Den Grønne Jobpulje og Den Grønne Fond stopper, vil være politisk vilje både centralt og lokalt til fortsat at bakke det frontløberarbejde op, som er nødven-

digte for at inspirere til fortsatte livsstilsændringer i bæredygtig retning. Der er meget miljø for pengene i at styrke denne forebyggende indsats, fremfor at skulle afhjælpe problemerne i en senere fase.

Steen Andersen, næstformand i SiD:

Med jobpuljens fine resultater må det nu være slået fast med syvtommersøm, at det kan betale sig for virksomheder at være på forkant af miljøudviklingen. De virksomheder, der f.eks. har gennemført et miljøstyringsprojekt, har fået konkurrencemæssige fordele og vækst i afsætningen. Fra SiD's side lægger vi overordentlig stor vægt på, at der fortsat fokuseres på at danske virksomheder kan være helt fremme på banen når det gælder om at få del i den vækst, som innovation på miljøområdet indebærer. Det ville være ærgerligt at gå glip af et nyt vindmølleeventyr. Og i det lys kan jeg da godt beklage, at en konkret ordning, som kommer de innovative virksomheder direkte til gode, nu nedlægges.

Det har også været en fornøjelse at se de nyskabelser, der tegner sig i projekterne indenfor det rummelige arbejdsmarked. Her er det kendetegnende for mange af de støttede projekter, at der samarbejdes tæt med lokale virksomheder. I de tilfælde, hvor det lykkes at engagere virksomhedernes ledelse og personale i at tage godt imod en person i jobtræning, er der stor sandsynlighed for at den pågældende får et godt videre forløb ud på arbejdsmarkedet.

Projekterne viser, at en miljøindsats er en god løftestang for at få et sådant positivt samarbejde i gang. At arbejde for et bedre miljø motiverer både projektlederne i arbejdsmarkedssystemet, den ledige og de virksomheder, der skal modtage de ledige. Der er mange opgaver at løfte på miljøområdet og det er ønskeligt, at miljø i så høj grad som muligt indtænkes i arbejdsmarkedsindsatsen. Det er meningsfulde og fremtidssikrede job, der skabes. I jobpuljens evaluering peges der netop på, at miljøindsatsen bør integreres i arbejdsmarkedsindsatsen.

Kapitel 1 - Hvordan gik 2001?

Forlængelse

Med finansloven for 2001 blev der taget hul på endnu en fireårsperiode med Den Grønne Jobpulje. Der blev afsat 28,2 mio. kr. til hvert år, og det blev bestemt at de skulle fordeles med halvdelen til hvert af to indsatsområder: Dels til en indsats indenfor det rummelige arbejdsmarked, dels til markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter.

Ny profil

Dermed ændrede Den Grønne Jobpulje i nogen grad profil i forhold til den første fireårsperiode.

I den første fireårsperiode sigtede jobpuljens indsats primært mod at skabe nye ordinære job i en bred vifte af projekter i virksomheder, foreninger og organisationer og hos det offentlige. Faldet i arbejdsløsheden betød imidlertid, at det blev væsentligt at gøre en speciel indsats for dem, der har stået længst tilbage i arbejdsløshedskøen. I 2000 begyndte puljen at prioritere en indsats overfor den tunge ledighed højt, og denne linie blev i 2001 udmøntet til det ene indsatsområde.

Puljen havde tidligere prioriteret at støtte virksomheder, der tog et spring på miljøområdet f.eks. i forbindelse med lancering af nye teknologier eller produkter. Denne linie blev forstærket i 2001 med indsatsområdet markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter.

Hvad faldt væk

Medens to områder således blev prioriteret op, var der en del tidligere indsatsområder, der blev prioriteret væk. Dermed faldt en væsentlig del af jobpuljens tidligere ansøgningsgrundlag væk. Det gjaldt først og fremmest den brede indsats for mindre lokale miljøprojekter, projekter hos det offentlige (bortset fra arbejdsmarkedsprojekter) og projekter hos boligforeninger og andre aktører, der ikke kunne betegnes som markedsmodning af innovative produkter eller handlede om opkvalificering af ledige. Puljen kunne ikke mere støtte netværksprojekter mellem offentlige myndigheder og virksomheder eller affaldsprojekter i boligområder eller boligforeninger, medmindre disse indebar en arbejdsmarkedsindsats.

Informationsindsats

Puljen gennemførte i forbindelse med udsendelsen af vejledningen for 2001 en kampagne for at gøre det helt klart, at der var sket væsentlige ændringer i indsatsområderne. Vejledningen blev udsendt bredt til tidligere ansøgergrupper og til kommuner og amter, erhvervsråd, teknologiske innovationscentre og fagblade, og der blev gjort en særlig indsats for at informere

arbejdsmarkedssystemet og de sociale myndigheder om mulighederne for støtte til det rummelige arbejdsmarked.

Indsatsen havde et dobbelt sigte: Dels at sørge for, at projektansøgere ikke spildte kræfter på ansøgninger, der måtte afvises fordi de faldt udenfor de nye mere specifikke indsatsområder, dels at sikre, at tilstrækkeligt mange potentielle ansøgere indenfor de to tilbageværende områder fik kendskab til puljen. Indsatsen lykkedes på den måde at der kom forholdsvis få ansøgninger, der måtte have afslag fordi de ikke faldt ind under de nye indsatsområder. Det betød, at bestyrelse og sekretariat fik luft til at koncentrere sig om de relevante ansøgninger.

Praksis og ansøgninger

I vejledningen blev der udmeldt fire ansøgningsrunder for sager indenfor det rummelige arbejdsmarked og fem runder til ansøgninger vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter. Forud for disse runder blev der på to møder i jobpuljens bestyrelse taget stilling til de overordnede linier for bevillingspraksis på de to områder, og bestyrelsen godkendte en ny programbeskrivelse og vejledning til ansøgere. Samtidig tog sekretariatet initiativ til at knytte kontakt til relevante samarbejdspartnere, bl.a. i andre ministerier på de to områder.

For at få mulighed for at lægge en bevillingspraksis på baggrund af et tilstrækkeligt antal ansøgninger var der i foråret 2001 to ansøgningsrunder udelukkende for sager vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter og en runde for sager indenfor det rummelige arbejdsmarked. Der er nærmere redegjort for behandlingen af ansøgningerne på de to indsatsområder i kapitel 2 og 3.

Resumé af bevillinger på nettet

Den Grønne Jobpulje gav i 2001 i alt 22 bevillinger indenfor det rummelige arbejdsmarked og 14 bevillinger til projekter vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter. På puljens hjemmeside, www.mst.dk/gronjob, findes et kort resumé af de forskellige projekter.

Udvidet informationsindsats

Der blev indsendt en hel del relevante ansøgninger vedrørende det rummelige arbejdsmarked, hvorimod det viste sig at være sværere end forventet at generere et tilstrækkeligt antal relevante ansøgninger til indsatsområdet vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter. Især var der en del ansøgninger til dette område, som ikke helt kunne leve op til kravet om, at projektet skulle være så langt fremme, at der blev søgt støtte til markedsmodning af den nye teknologi. Jobpuljens sekretariat påbegyndte derfor i efteråret 2001 en indsats for at informere yderligere om denne støttemulighed. Der blev specifikt foku-

seret på at få information ud til interesserede virksomheder gennem brancheorganisationer og fagtidsskrifter og gennem revisorer og tilgrænsende støtteordninger.

Udgiftsstop

Puljen havde ikke rigtig nået at se resultaterne af denne indsats, da jobpuljen blev sat på stand-by efter folketingsvalget i november 2001. Pr. 12. december 2001 blev der indført et udgiftsstop i staten, hvilket betød, at der ikke kunne træffes afgørelser om at yde tilskud. Det betød at Den Grønne Jobpulje ikke kunne gennemføre årets sidste ansøgningsrunde, hvor bestyrelsesmødet var berammet til den 20. december 2001. Der var indkommet i alt 18 ansøgninger til dennerunde. Ansøgerne fik besked om, at de ville blive holdt underrettet om Den Grønne Jobpuljes videre skæbne. To ansøgere har valgt at klage over det usædvanlige ansøgningsforløb.

Evaluering

I august 2001 udbød Den Grønne Jobpulje opgaven med evaluering af puljen i den nye fireårsperiode i offentligt udbud. I oktober 2001 modtog jobpuljen en række tilbud. Stillingtagen til tilbuddene blev sat i bero efter folketingsvalget i november 2001.

Derimod modtog jobpuljen i januar 2002 en afsluttende evaluering, udført af analyseinstituttet CASA, af indsatsen i perioden 1997 til 2000. Evalueringens konklusion var, at Den Grønne Jobpulje i den første fireårsperiode har været en succes og levet op til sine formål. Det fremgår af evalueringen at

- Jobpuljens tilskud har udløst mindst 1000 nye varige grønne fuldtidsstillinger. Tilskuddet hertil har været ca. 250.000 kr. pr stilling.
- I 70 % af de afsluttede projekter vurderer projektlederne, at miljøresultatet er som forventet eller bedre, og ofte udløser projekterne nye miljøtiltag efter ophør af tilskuddet.
- Ca. 80 % af projekterne fortsætter efter ophør af støtten fra Den Grønne Jobpulje. Blandt de støttede innovative virksomheder er overlevelsen mindst lige så god som for andre nye virksomheder.

Resuméet af evalueringsrapporten er optrykt som bilag 2.

Lukning

Som led i regeringens omprioriterings- og besparelsesrunde vedrørende råd nævn og puljer blev der peget på, at Den Grønne Jobpulje kunne nedlægges. Det blev fremhævet, at indsatsen med fordel kunne fortsættes i forbindelse med de generelle erhvervs- og arbejdsmarkedspolitiske tiltag.

Som konsekvens heraf blev der ikke afsat midler til jobpuljen på finansloven for 2002, og der blev den 11. marts 2002 fremsat forslag til lov om ophævelse af en række love, herunder lov

om pulje til grøn beskæftigelse (*Forslag til lov om ophævelse af lov om Den Grønne Fond, lov om pulje til grøn beskæftigelse, lov om støtte til forureningstruede vandindvindinger og om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet og lov om Ørestaden mv.*).

Det betød at ansøgningerne til den sidste ansøgningsrunde i 2001 ikke kunne behandles, og at der ikke kan gives nye tilsagn i 2002. De tilsagn, der tidligere er givet fra Den Grønne Jobpulje, står ved magt, og disse tilskud vil blive administreret af Miljøstyrelsen indtil projekterne er gjort færdige og afrapporteret. De sidste projekter forventes at være færdige ved udgangen af 2004.

Kapitel 2 - Indsatsen indenfor det rummelige arbejdsmarked

Særlig indsats for den tunge arbejdsløshed

Efterhånden som arbejdsløsheden faldt, blev det tydeligt, at der var behov for en særlig indsats for at få dem, der havde stået bagest i arbejdsløhedskøen, ud på arbejdsmarkedet. I 2000 gjorde jobpuljen denne indsats til en særlig prioriteret opgave, og for 2001 blev det fastlagt i finansloven, at der skulle anvendes i alt 14 mio. kr. til styrkelse af det rummelige arbejdsmarked. Det blev forudsat, at der med disse midler skulle skabes gennemsnitligt 75 helårsarbejdspladser indenfor det rummelige arbejdsmarked hvert år.

Stadig varige job

I vejledningen til ansøgerne blev det tilkendegivet, at støtten skulle målrettes til grønne projekter, der kunne skabe rummelige job, dvs. flexjob, skånejob eller servicejob. Der blev åbnet mulighed for at støtten kunne gives til jobtrænings- eller revalideringsforløb, som konkret sigtede mod at få deltagerne ud i varige job, og det blev også nævnt, at der kunne gives støtte til, at personer kunne bevare deres plads på arbejdsmarkedet.

Denne udvikling betegnede et brud med den linie, der hidtil havde været jobpuljens, nemlig at der sigtedes mod at skabe varige, *ordinære* job. Men puljen fastholdt prioriteringen af, at der primært skulle skabes varige stillinger til de personer, der indgik i de støttede projekter.

Ændrede kriterier

Det betød ændringer i puljens vurderingskriterier. Den direkte jobskabelse for de tunge ledige blev det primære mål for projekterne i stedet for som før at have været en værdifuld sideeffekt i nogle projekter. For at sikre, at der var fastsat tilstrækkeligt tydelige mål i projekterne med hensyn til jobskabelsen, blev der for alle projekter under dette indsatsområde udarbejdet særlige skemaer med målsætninger for antallet af ordinære job, rummelige job, udslusning til job eller uddannelse og for antallet af jobtrænings måneder i projektet.

Ændringen i det beskæftigelsesmæssige sigte førte også til ændringer med hensyn til de miljømæssige krav. Puljen havde før lagt afgørende vægt på, at projekterne repræsenterede nyskabelser på det miljømæssige område. Da det imidlertid er vanskeligt at forene dette sigte med en indsats for den tunge ledighed, blev det alene meldt ud i vejledningen, at projekterne skulle have en ”betydelig og varig miljømæssig effekt” og at de skulle have ”demonstrationsværdi som nye eksempler på samtænkning af miljøindsatsen med indsatsen for at skabe job til alle.”

Demonstrationsværdi

Konsekvensen var, at det i højere grad var den samlede demonstrationsværdi af et projekt, der blev afgørende, fremfor om projektet kunne præsentere noget, der var helt nyskabende rent miljømæssigt. Denne linie åbnede op for, at der med projekterne kunne ske en bredere implementering og udbredelse af miljøvenlige teknologier og adfærd, f.eks. med hensyn til energi- og vandbesparelser, økologisk køkkendrift eller affaldssortering. Det var jobpuljens erfaring, at der på områder som disse var efterspørgsel efter arbejdskraft, og at det også var områder, der var relevante for opkvalificering af ledige.

Gerne bred ansøgerskare

I vejledningen blev det fremhævet, at puljen gerne ville støtte både projekter fra offentlige myndigheder og andre ”etablerede” aktører indenfor beskæftigelsesområdet og projekter i private virksomheder, undervisningsinstitutioner eller foreninger. Det var puljens erfaring, at mange private foreninger og ildsjæle finder udfordringer i at arbejde med at kombinere en miljøindsats med en indsats for beskæftigelse af svagere grupper, og at de skaber gode resultater.

Første ansøgningsrunde i maj

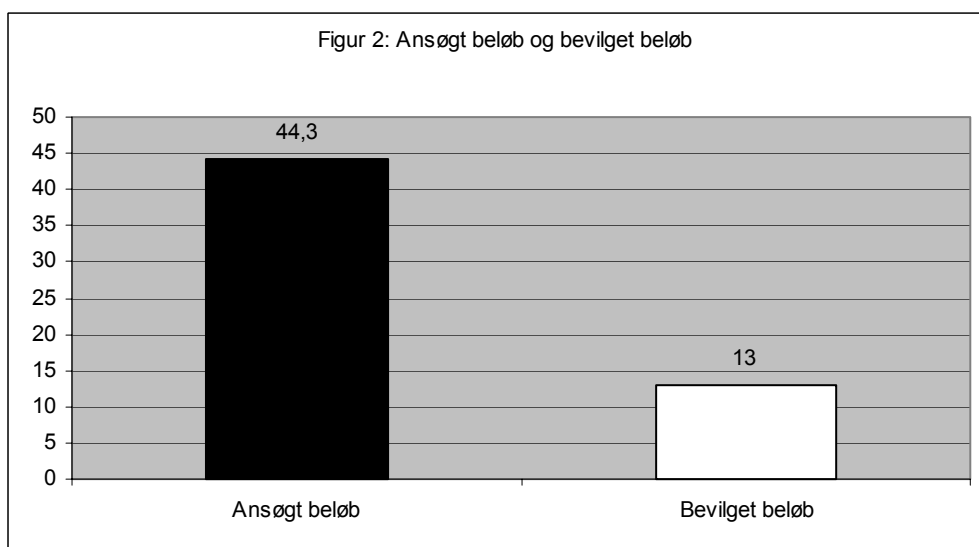
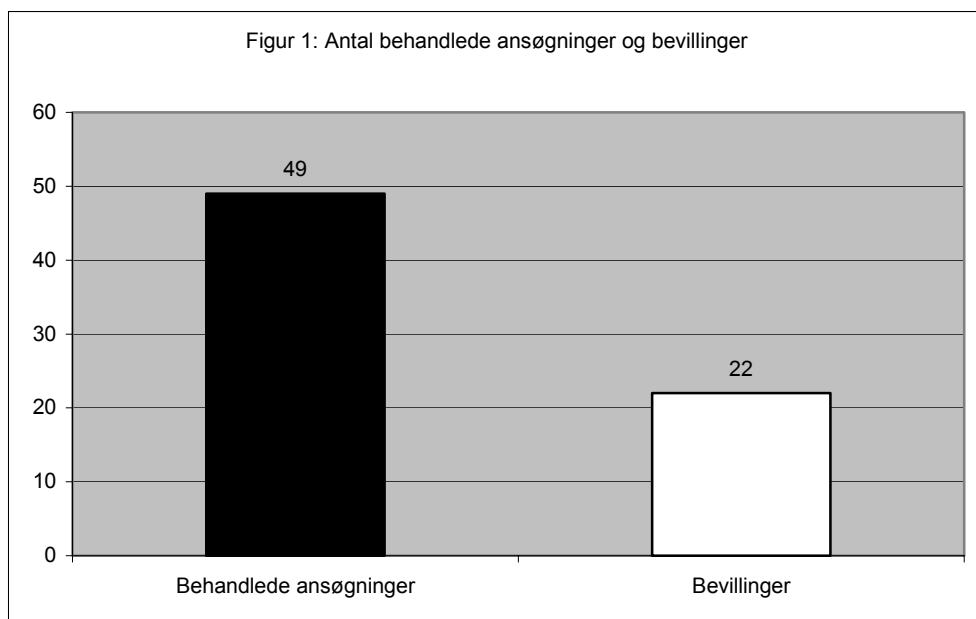
Da det typisk tager tid at formulere et projekt indenfor det rummelige arbejdsmarked, blev det besluttet, at første ansøgningsfrist til jobpuljen på dette område skulle ligge i midten af maj 2001. Det ville give tid til, at der kunne formuleres et tilstrækkeligt antal relevante projekter. Med den lidt blødere formulering af kravene på det miljømæssige område var det forventningen, at der kunne komme mange ansøgninger på dette område, og at det kunne blive vanskeligt at prioritere mellem dem. Men bestyrelsen valgte at åbne forholdsvis bredt op for ansøgninger, selv om det i givet fald kunne betyde, at puljen løb tør for penge inden årets udgang. For efteråret 2001 blev der fastsat tre ansøgningsfrister.

Ansøgninger og tilsagn

Der kom i alt 56 ansøgninger på dette område. 7 af disse var indsendt til puljens sidste møde, der var berammet til 20. december 2001. Disse sager kunne ikke behandles, da der den 12. december blev indført udgiftsstop i staten.

Samlet blev der således behandlet 49 sager på dette område. Tilsammen blev der søgt om 44,3 mio. kr. 22 af sagerne fik tilsagn. Samlet udgjorde tilsagnene 13 mio. kr. Dette svarer til, at 45 % af ansøgningerne fik tilsagn, og at der blev givet bevillinger på 30 % af de ansøgte beløb. I forhold til ansøgningerne vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier er tilsagnsprocenten høj. En stor del af de indsendte projekter skønnedes egnede som demonstrationsprojekter for, hvordan miljøindsatsen kunne indtænkes i beskæftigelsesindsatsen.

Indsatsområdet fik på denne måde en ”flyvende start”. Der ligger resuméer af de støttede projekter på jobpuljens hjemmeside, www.mst.dk/gronjob.

Mere end 14 de millioner

Hvis det sidste bestyrelsesmøde var blevet afholdt, ville rammen på 14 mio. kr. til dette område sandsynligvis være blevet overskredet. Der var imidlertid tilbageført uforbrugte midler til puljen fra den tidligere fireårsperiode, som muliggjorde, at der kunne have været givet bevillinger også på det sidste bestyrelsesmøde.

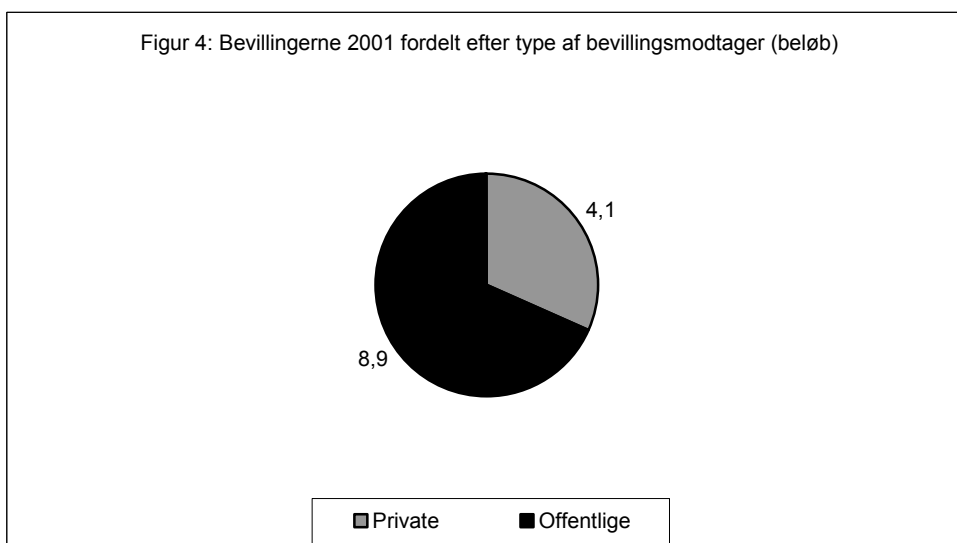
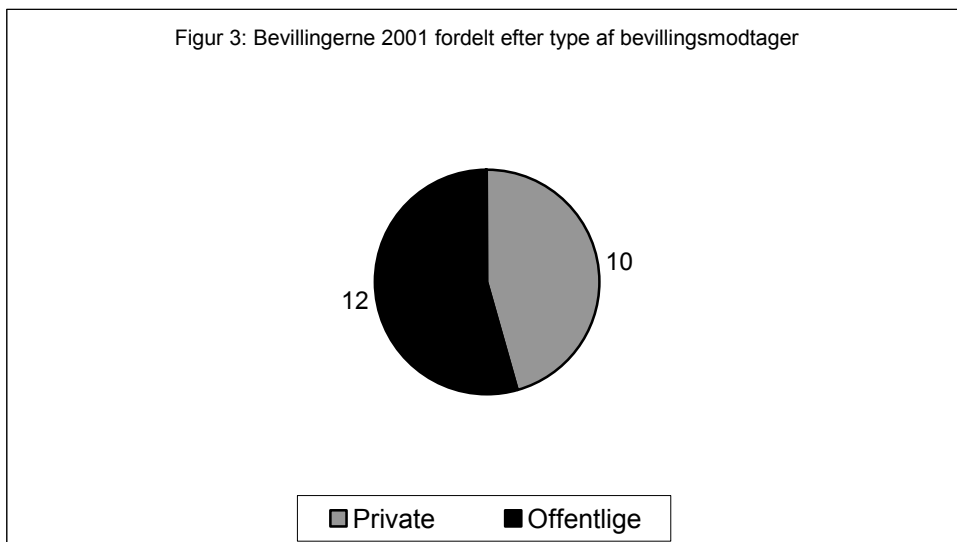
Afslag

Der blev givet 27 afslag til projekter indenfor det rummelige arbejdsmarked. Det giver en afslagsprocent på 55. Baggrunden for afslagene var især, at projekternes beskæftigelsesmæssige og/eller miljømæssige virkninger blev vurderet til at være for usikre, eller at projekterne ikke skønnedes at have tilstrækkelig demonstrationsværdi.

Mange tilsagn til projekter i privat regi

Lidt over halvdelen, nemlig 12 af de projekter, der fik tilsagn, kom fra kommuner eller fra amtslige eller kommunale institutioner. 10 projekter udsprang af private initiativer, heriblandt et projekt fra et boligselskab, nogle projekter i mindre virksomheder og nogle aktiverings- eller uddannelsesprojekter i privat regi. En ansøger, en privat virksomhed, fik tilsagn på to ansøgninger.

Det er i overensstemmelse med ønskerne fra jobpuljens bestyrelse, at der er en ret høj andel af projekter i privat regi. Men de har ikke fået så store bevillinger. Tilsammen har de 10 private projekter fået 4,1 mio. kr. af de i alt uddelte 13 mio. kr.

Væsentlige projekter i offentligt regi

De 12 projekter i offentligt regi har tilsammen fået 8,9 mio. kr. i støtte. Heriblandt indgår en bevilling til Det Regionale Arbejdsmarkedsråd i Vejle Amt, som tidligere har administreret en delpulje under Den Grønne Jobpulje. Arbejdsmarkedsrådet fik en bevilling på 2 mio. kr., og bidrog selv med andre 2 mio. kr. Af de 4 mio. kr. blev 3,1 mio. kr. afsat til en ny delpulje og resten til et etablere en konsulentfunktion. Da jobpuljen blev nedlagt, bortfaldt puljens bidrag til delpuljen.

Derudover har flere andre store projekter i offentligt regi fået støtte til nyskabende projekter, der samtænker miljø- og beskæftigelsesindsatsen. Blandt andet arbejder fire jyske revalideringsinstitutioner med forskellige former for opkvalificering af revalidender med miljøopgaver – i tæt samarbejde med private virksomheder omkring jobtræning. Og der er spændende eksempler på kommunale projekter, der bruger miljøindsatsen som løftestang for at få bugt med den tunge ledighed.

Tilskudsstørrelser

To af de støttede projekter fik henholdsvis 1 og 1,5 mio. kr. i støtte. Hovedparten af projekterne har fået støtte i størrelsesordenen mellem 400.000 kr. og 600.000 kr. Et projekt har fået under 100.000 kr. i tilskud. Gennemsnitligt har projekterne fået knapt 600.000 kr. i støtte. Det er en lidt højere gennemsnitlig støtte end for projekterne vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier, hvor den gennemsnitlige støtte ligger på 500.000 kr.

Tabel 1: Tilskud 2001 fordelt efter størrelse

Tilskudsstørrelse i kr.	Antal tilsagn
Under 100.000	1
100.000-499.000	12
500.000-999.999	6
1.000.000 kr. og derover	3 *
I alt	22

* Heri indgår bevillingen til AF Vejle, som delvis var en delpulje

Konference

En del af projekterne indenfor det rummelige arbejdsmarked var således kommet godt i gang, og der var også projekter fra jobpuljens tidligere fireårsperiode som havde gode resultater med at kombinere miljøindsatsen med indsatsen indenfor det rummelige arbejdsmarked. Bestyrelse og sekretariat havde drøftet muligheden for at holde en konference allerede i foråret 2002 for at formidle de indvundne erfaringer og sætte fokus på mulighederne. Med lukningen af puljen bliver det i højere grad gennem projekternes egen informationsvirksomhed, at erfaringerne kan formidles.

Beskæftigelsesmæssige målsætninger

Alle projekter, der fik tilsagn, blev som nævnt bedt om at angive måltal for antallet af skabte job indenfor det rummelige arbejdsmarked. De 22 projekter har tilsammen angivet, at de forventer at skabe 17 nye ordinære job, 83 nye flex- skåne eller servicejob, 80 udslusninger fra beskæftigelsesprojekter til job på det almindelige arbejdsmarked og 14 udslusninger til uddannelse. Hvis dette bliver resultatet af jobpuljens støtte på 13 mio. kr., vil indsatsen opfylde forudsætningen om, at der for hvert år skabes gennemsnitligt 75 helårsarbejdspladser indenfor det rummelige arbejdsmarked. Alene antallet af forventede flex- skåne- og servicejob opfylder målet, og hertil kommer 17 nye ordinære job og over 90 udslusninger til eksisterende job eller uddannelse. Udslusningerne gælder personer, der er omfattet af det rummelige arbejdsmarked, dvs. typisk personer, der har været ledige i 1½ år eller længere, og udslusning til et ordinært job kan derfor betegnes som en betragtelig succeshistorie for den enkelte ledige.

Foreløbige resultater

For at kunne følge, om projekterne når målene, har jobpuljen bedt om, at projekterne hvert år indsender en opgørelse over deres resultater med hensyn til skabelse af nye job og udslusninger til arbejdsmarkedet. Af de 22 igangsatte projekter er et mindre projekt stoppet og delpuljen til AF Vejle måtte som nævnt trækkes tilbage. Af de resterende 20 projekter er der 7 projekter, der har været i gang i fire måneder eller mere. Første tildeling af midler fandt som nævnt sted i juni måned, og efter tilsagnet går der typisk nogen tid med at få eventuel medfinansiering på plads, ansat en projektleder o. lign. Enkelte projekter, som baserer sig på allerede eksisterende projekter, har kunnet være i gang i 6 måneder.

I de 7 projekter er der oprettet 6½ nye ordinære stillinger, typisk som projektleder. Herudover fremgår det af projekternes tilbagemeldinger, at der er sat mange jobtræningsforløb i gang. Totalt angiver 6 projekter, at der i perioden fra projektstart til årsskiftet har været etableret knapt 600 måneders jobtræning eller revalidering i projekterne. Det kan med et forsigtigt skøn oversættes til, at over 100 personer har været i jobtræning eller revalidering i projekterne i 2. halvår af 2002. Herudover angiver projekterne, at de i de første måneder har skabt i alt 6 flexjob og 3 skånejob, og at de har udsluset 31 personer til job på det almindelige arbejdsmarked og 9 personer til uddannelse.

I forhold til måltallene viser de foreløbige resultater, at der er skabt mange ordinære job i projekterne, og at udslusninger til det ordinære arbejdsmarked eller uddannelse kan foregå tidligt i projekterne. Derimod tager det typisk mere end 4-6 måneder at etablere flex- skåne- eller servicejob.

Generelt må det bemærkes, at beskæftigelsesindsatsen er en indsats, der præges af stor foranderlighed, og at gennemsnitsberegninger i heltidsstillinger derfor dækker over et mangesidet billede, som handler om personer, der af den ene eller anden grund har haft vanskeligt ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Derfor må gennemsnitsberegninger tages med et vist forbehold.

Kapitel 3 - Indsatsen vedrørende markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter

Støtte til miljøinnovation

En af de tanker, der lå bag oprettelsen af Den Grønne Jobpulje, var, at det kan give meget gode resultater, hvis der på det rette tidspunkt gives en håndsrækning til virksomheder eller personer, der har en nyskabende idé. Der er mange eksempler på mennesker med gode idéer, der har udviklet blomstrende virksomheder, og genereret vækst og nye arbejdspladser.

Jobpuljens bestyrelse har derfor siden 1997 lagt vægt på at få mange ansøgninger fra personer og virksomheder, der har gode idéer til innovative teknologier eller produkter på miljøområdet. I 2001 blev der afsat 14, 2 mio. kr., som direkte skulle gå til markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter.

Risikovillig kapital

Puljens midler på dette indsatsområde blev af bestyrelsen i en vis grad betragtet som risikovillig kapital, der skulle anvendes til at støtte lovende nyskabelser på miljøområdet, som også kunne forventes at have et stort markedspotentiale.

Støtte til markedsmodning

At støtten specielt skulle rettes mod *markedsmodning* af innovative miljøteknologier betød en vis ændring i forhold til den praksis, puljen hidtil havde haft. Tidligere gav puljen også støtte til projekter, der var i en tidligere udviklingsfase, end markedsføringsstadiet. Projekterne skulle dog være kommet så langt, at der kunne forventes at komme produktion og afsætning og dermed nye arbejdspladser i en ikke al for fjern fremtid. Med puljens nye profil blev der i højere grad lagt vægt på, at projekterne skulle være færdigudviklede og stå lige foran markedsføringsfasen.

Kriterier

Forud for udsendelsen af puljens vejledning til ansøgere blev der gennemført en principdebat i bestyrelsen, for at udforme klare kriterier for, hvilke typer af projekter, der kunne få støtte under dette indsatsområde. På dette grundlag blev det fremhævet i vejledningen at støtten skulle gå til innovative miljøprojekter, der har et vækstpotentiale både nationalt og også gerne internationalt. Det blev fremhævet i vejledningen, at projekterne skulle indebære en ”væsentlig miljømæssig nyskabelse”, og at de skulle kunne skabe ”varige ordinære stillinger” og ”have demonstrationsværdi som foregangsprojekter”.

Stor vægt på det nyskabende

I modsætning til indsatsområdet vedrørende det rummelige arbejdsmarked blev det for dette indsatsområde fastholdt, at der blev sigtet mod *varige, ordinære* job, og at projekterne skulle være klart miljømæssigt nyskabende. Puljens sigte skulle være at støtte det, der er klart på forkant af udviklingen. Det var bestyrelsens opfattelse, at det var her, der var behov for den økonomiske støtte, som jobpuljen kunne give.

Både private og det offentlige

Det blev signaleret i vejledningen, at puljen primært ville støtte projekter i eksisterende virksomheder, men at den også ville støtte kommercialisering af nye miljøteknologier, der var udviklet i offentligt regi. I særlige tilfælde ville der kunne gives støtte til nystartede virksomheder, hvis de kunne sandsynliggøre idéernes bærekraft.

Yderligere afgrænsning af støtteområdet

Den Grønne Jobpulje havde før haft et meget bredt indsatsområde og betydeligt flere midler end de i alt 28,2 mio. kr., der nu var afsat til de to indsatsområder. For at sikre, at de 14,2 mio. kr., der var afsat til støtte for markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter, kunne gives til de mest lovende innovative projekter, blev der yderligere i vejledningen opregnet en række projekttyper, som måske kunne betegnes som innovative, men som efter bestyrelsens opfattelse ikke skulle spærre for, at støtten kunne gives til projekter, der indebar et virkeligt væsentligt vækstpotentiale bl.a. internationalt.

Det var bestyrelsens opfattelse, at puljen nu skulle koncentrere sig om forholdsvis få lovende projekter med stort vækstpotentiale. Det blev således tilkendegivet, at der indenfor indsatsområdet innovative miljøteknologier og grønne produkter ikke ville blive givet støtte til engros- og detailhandelsvirksomhed, netværksaktiviteter eller rådgivningsvirksomhed, og at puljen ikke ville støtte lavteknologiske projekter vedrørende f.eks. manuel reparation, relativt uforarbejdede naturprodukter eller genanvendelse. Derudover blev støtteområdet afgrænset således at projekter, der alene vedrører arbejdsmiljø, indeklima eller sundhedsaspekterne ved fødevarer eller kosmetik ikke kunne støttes.

Samlet betød disse præciseringer en drejning væk fra de mere græsrodsprægede forsøgsprojekter og en fokusering på ansøgninger med mere højteknologisk indhold.

Fire ansøgningsrunder gennemført

Der blev gennemført i alt fire ansøgningsrunder, hvoraf de to første lå i marts og april 2001. Den sidste planlagte ansøgningsrunde i december 2001 kunne ikke gennemføres, da der den 12. december 2001 blev gennemført et udgiftsstop i staten. Der var indkommet 11 ansøgninger til dette indsatsområde til decemberrunden.

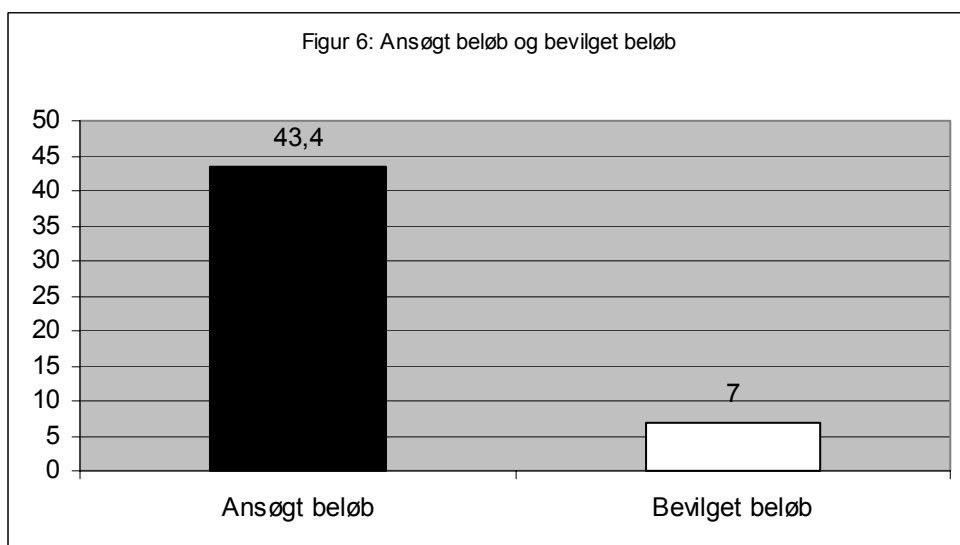
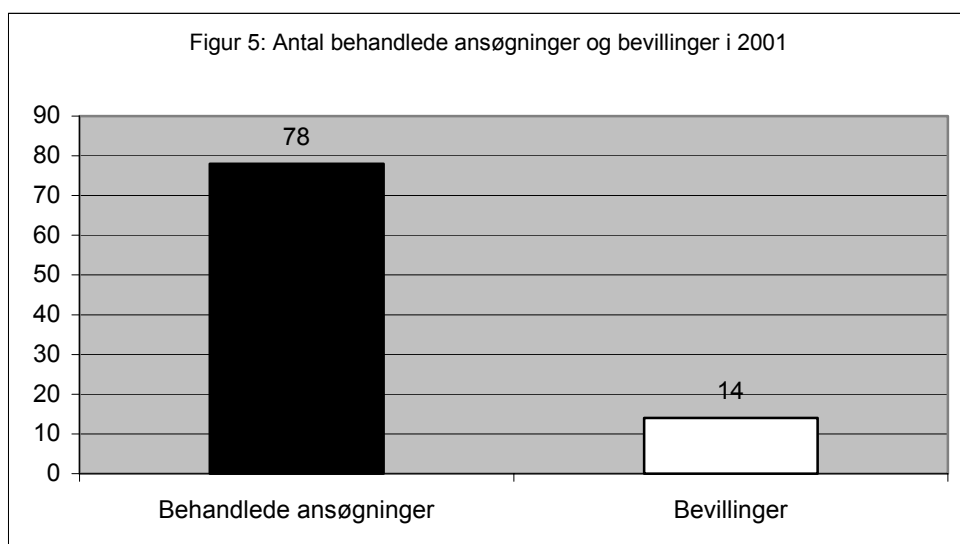
Forventningen forud for ansøgningsrunderne var, at der skulle satses på forholdsvis få, men spændende ansøgninger med stort vækstpotentiale. Med en samlet ramme på 14,2 mio. kr. og en gennemsnitlig tilskudsstørrelse på 500.000 kr., kunne der forventes givet mellem 25 og 30 tilsagn hvert år indenfor dette indsatsområde.

Det lykkedes i ret høj grad at begrænse antallet af ansøgninger, der klart lå udenfor indsatsområdet, men en del ansøgninger blev alligevel vurderet til at ligge på kanten af, hvad der var hensigten med indsatsområdet.

Ansøgninger og tilsagn

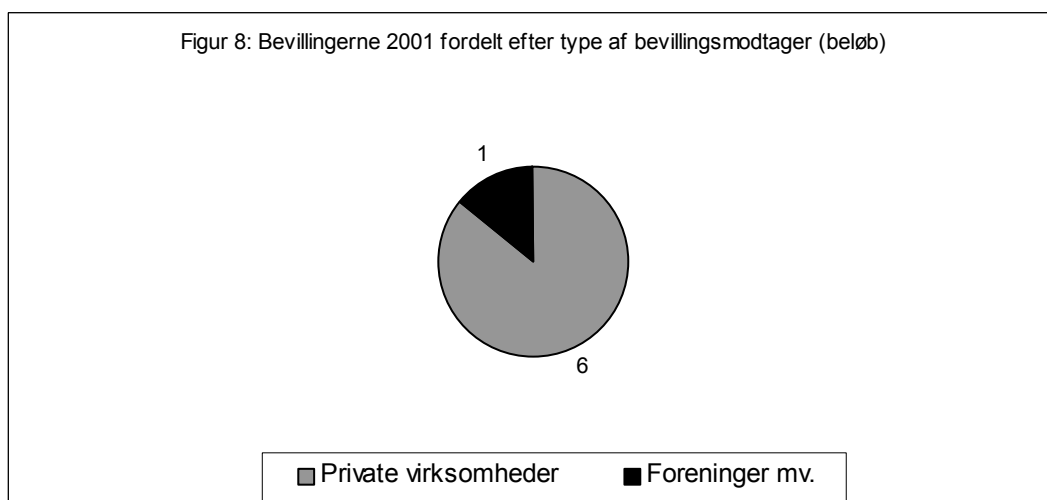
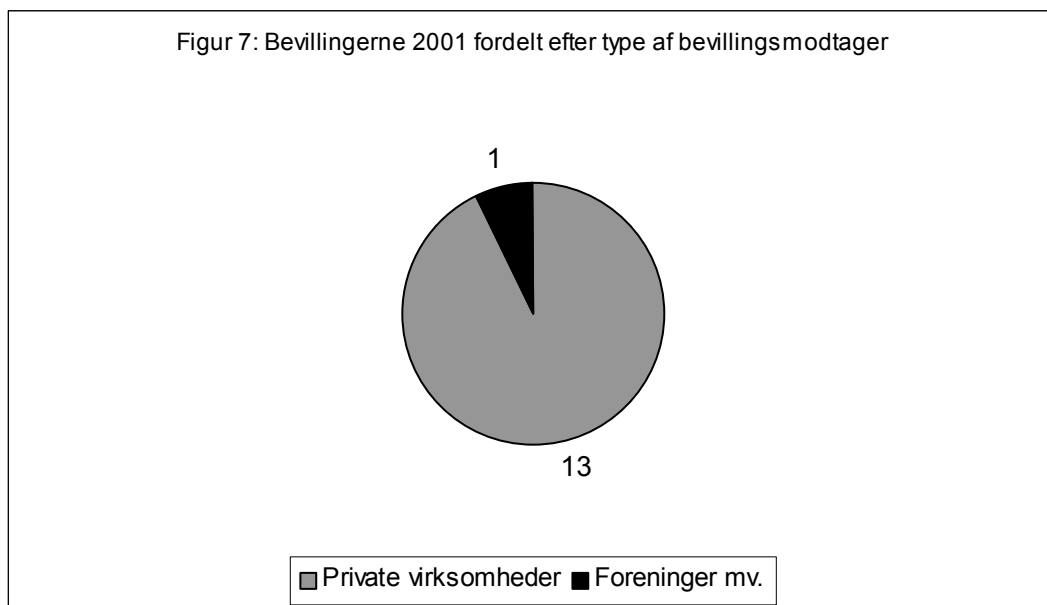
I alt blev der på dette indsatsområde behandlet 78 ansøgninger, der tilsammen søgte om 43,4 mio. kr. 14 af sagerne fik tilsagn. Samlet udgjorde tilsagnene 7 mio. kr. Dette svarer til, at 18 % af ansøgningerne fik tilsagn, og at der blev givet bevillinger på 17 % af de ansøgte beløb.

Der ligger resuméer af de støttede projekter på jobpuljens hjemmeside, www.mst.dk/gronjob.

Virksomheder fik tilskuddene

I vejledningen til ansøgere blev der lagt op til at både virksomheder og offentlige institutioner kunne søge støtte under dette indsatsområde. Det var bestyrelsens ønske, at også projekter, der indebar kommercialisering af nye teknologier udviklet i offentligt regi, skulle have mulighed for at få støtte. I praksis gik 13 af de 14 bevillinger til virksomheder. To af disse må betegnes som nystartede. Den sidste bevilling gik til en fond, WWF Verdensnaturfonden. Det var til gengæld den største bevilling, idet WWF fik 1.000.000 kr. i tilskud.

Lav tilsagnsprocent

Tilsagnsprocenten blev lav på dette område, både i forhold til indsatsområdet vedrørende det rummelige arbejdsmarked, hvor den lå på 45 %, og også i forhold til situationen i jobpuljens første fireårsperiode, hvor tilsagnsprocenterne de forskellige år typisk lå på lidt over 40 %. Dette skyldes i et vist omfang, at alle sager, der reelt lå udenfor begge indsatsområder, blev registreret under indsatsområdet markedsmodning af innovative miljøteknologier.

Men det skyldes også, at det viste sig at være vanskeligere end forudsat at generere ansøgninger der ramte præcist plet i dette nye indsatsområde: Der skulle være tale om en nyskabende teknologi eller et nyskabende produkt med stort udviklingspotentiale, og projektet skulle være fremme ved markedsføringsfasen.

Under 14 mio. brugt

De 7 mio. kr., der blev anvendt, svarer til halvdelen af det beløb, der var afsat til 2001. Hvis den sidste ansøgningsrunde var blevet gennemført, havde de samlede tilsagn sandsynligvis ligget mellem 9 og 10 mio. kr., hvilket stadig ville være under det afsatte beløb til puljen. Men med en gennemsnitlig tilskudsstørrelse på 500.000 kr. skulle der ikke mere end 8-9 yderligere bevillinger til, før hele rammen var brugt.

Var bevillingspraksis for stram?

På grund af den lidt svage udvikling i antallet af bevillinger i forhold til det forventede, indledte jobpuljens bestyrelse og sekretariat en drøftelse af, om bevillingspraksis var for stram. Der var imidlertid enighed om at den fastlagte linie skulle fortsættes, med nogle enkelte modifikationer. Samtidig blev det besluttet at igangsætte forskellige tiltag for at sikre, at alle relevante ansøgere havde kendskab til mulighederne for at få støtte fra jobpuljen.

Kampagne for at få flere ansøgninger

Jobpuljens sekretariat gik i efteråret 2001 i gang med en kampagne for at generere flere relevante ansøgninger til dette indsatsområde. Der blev taget kontakt til en række fagtidsskrifter og brancheorganisationer for at få puljen omtalt, og sekretariatet knyttede tættere kontakter til Innovationsmiljøerne under Erhvervsministeriet, især til HIH Development i Herning, der ligesom Den Grønne Jobpulje arbejdede med konkrete innovationsprojekter. Kampagnen blev sat i bero efter folketingsvalget i november 2001.

Hvem fik tilsagn?

Der er stor bredde i de projekter, der fik tilsagn indenfor dette indsatsområde. De vedrører udstyr til el- og vandbesparelser, netbaseret teknologi til transportminimering og til distribution af økologiske varer, markedsmodning af bæredygtige træprodukter, solcelledrevne teknologier og meget mere. Fælles for projekterne er, at de repræsenterer miljømæssige nyskabelser, og at de alle synes at have fundet en niche, hvor der er basis for vækst.

Tilskudsstørrelser

Hvis man alene ser på de ansøgninger, der fik tilsagn, er det bemærkelsesværdigt, at der i næsten alle tilfælde blev givet det beløb, der blev søgt. Samlet ansøgte de bevilgede projekter om 7,5 mio. kr. og de fik 7 mio. kr. Det afspejler, at de (få) projekter, der gik gennem nåleøjet, også blev vurderet til at have søgt om et realistisk beløb. Det spiller dog også ind, at puljen

var underlagt EU's de minimis regler, hvorefter der maksimalt kunne gives 750.000 kr. i støtte til en enkeltvirksomhed.

Et enkelt projekt, som ikke var underlagt de minimisreglerne fik 1 mio. kr. i støtte. I gennemsnit fik projekterne 500.000 kr. i støtte.

Tabel 2

Tilskudsstørrelse i kr.	Antal tilsagn
Under 100.000	1
100.000-499.000	7
500.000-999.999	5
1.000.000 kr. og derover	1
I alt	14

Afslag

Som nævnt var der mange afslag. Jobpuljens sekretariat skønner, at ca. 15 % fik afslag, fordi de klart lå udenfor de to nye indsatsområder. For de øvrige afslag indenfor markedsmodning af innovative miljøteknologier og grønne produkter var der en række forskellige begrundelser. En del projekter blev vurderet til ikke at være så langt fremme i deres udvikling, at der var tale om markedsføring. En del projekter blev vurderet til ikke at være tilstrækkeligt miljømæssigt nyskabende. For andre var der tale om, at idéen eller den pågældende virksomhed ikke skønnedes at have tilstrækkelig økonomisk bærekraft.

Kapitel 4 - Eksempler på støttede projekter

Grønne Job i Dronninglund Kommune

Af journalist Jan Skriver

Otte ud af ti kursister i et nordjysk projekt har fået varig beskæftigelse - med afsæt i praktik på en grøn virksomhed.

Tunge maskiner larmer, så høreværn er en del af den daglige beklædning. Der dufter af frisksavet træ.

Midt i larmen fører Jan Thomsen saven og håndterer træet.

Vi er på Ørum Savværk i Nordjylland.

Den tidligere smed, der har været langtidsledig, er blevet plantet om og har nu slået rod i et fast job som savværksarbejder.

Jan Thomsen er en af frugterne i et succesfuldt projekt, hvor 17 langtidsledige i den nordjyske Dronninglund Kommune i 2001 blev opkvalificeret til at udfylde grønne jobs. I år er der 15 deltagere i sving i projektet.

Den nordjyske kommune, der har 15.000 indbyggere, har fået en af de største bevillinger fra Den Grønne Jobpulje. Knap 2,3 millioner kroner fordelt på to portioner har gjort det to et halvt år lange projekt, der slutter 1. august 2002, muligt.

Pengene er blandt andet blevet brugt til at ansætte en projektleder for og til at købe grej til arbejdet i det grønne.

Statistikken fortæller, at midlerne har været godt givet ud.

- 82 procent af vores 17 kursister blev i 2001 sluset ud til jobs på arbejdsmarkedet. Flere blev landbrugsmedhjælpere, en fik job på en møbelfabrik, en anden blev chauffør og en tredje blev energikonsulent. Midlerne fra Den Grønne Jobpulje har i praksis støttet ideen om det rummelige arbejdsmarked, hvor der skal være plads til alle, siger Christine Mohr, der er virksomhedskonsulent og ansvarlig for det grønne projekt i Dronninglund Kommune.

”Grønne Jobs i en Grøn Kommune” hedder projektet, hvor tre lokale virksomheder, der har træ som omdrejningspunkt, udgør fundamentet.

Ud over savværket har en møbelfabrik og et landbrug med skovdrift taget godt imod de grønne kursister.

Virksomhederne har fået langtidsledige i praktik. Praktikanterne har enten været på dagpenge, eller har fået kontanthjælp. Til gengæld for arbejdskraften har virksomhederne haft pligt til at tage hånd om kursisterne/praktikanterne. Til at støtte, vejlede og uddanne dem. Og til at fortælle projektets ansvarlige, om det går godt eller skidt.

Alle deltagere har indledt deres grønne karriere med et to måneder langt kursus, hvor de har lært om naturpleje og at køre traktor. Derpå har det været af sted til det virkelige arbejdsliv ude på de tre virksomheder.

- Det grønne område er fremragende at lave målrettede beskæftigelsesprojekter på. Mange af de såkaldt ”svage ledige”, som vi henvender os til, bryder sig ikke om at blive lukket inde. De fleste kan lide at komme ud og tage en tårn i det fri, siger Christine Mohr, der slår fast, at det grønne projekt har sigtet målrettet på at gøre sine deltagere i stand til at forsørge sig selv.

- Der har ikke været tale om en bevidstløs kommunal aktivering, hvor man har parkeret nogle klienter i en periode. Vi har villet skaffe vores kursister varigt arbejde, så de selv kan tjene deres penge, siger virksomhedskonsulenten.

At det i 2001 er lykkedes for flere end otte ud af ti deltagere i projektet at blive en del af arbejdsmarkedet, skyldes langt hen ad vejen projektleder Lars Birch. Han har været et vigtigt bindeled mellem kommunen og de virksomheder, som har åbnet deres døre for kursisterne. Ikke mindst har han haft en opdragende funktion.

- Hvis man har gået ledig i lang tid, kan man miste følelsen for helt elementære spilleregler på arbejdsmarkedet. Jeg har holdt kursisterne i ørerne. Jeg har sørget for, at de er mødt til tiden. Hver dag. Hvis det har knebet med disciplinen, har jeg ringet til deltagerne og nogle gange hentet dem. På en pæn måde har jeg sparket dem i den rigtige retning. Fraværsprocenten var høj i begyndelsen af projektet. Men det problem fik vi løst, fortæller Lars Birch.

- Gennem jævnlige samtaler har vi fulgt op på kursisternes sociale situation. I kraft af en tæt kontakt har vi motiveret dem til at udnytte deres evner. Vi har vist, at det kan nytte at gå målrettet til værks, siger Lars Birch.

Bevilling: 1,3 mio. kr. i 2000 og 1 mio. kr. i 2001.

Kontaktperson: Virksomhedskonsulent Christine Mohr, 99 47 11 46.

Nordjyske ledige uddannes til miljømedarbejdere

Af journalist Jan Skriver

I en egn præget af nedtur for værfter og færgefart skal der udklækkes nye miljømedarbejdere med forstand på bæredygtighed.

Værfts- og skibsindustrien har i adskillige år været i dyb krise. Også færgefarten har haft pessimismen som passager. Frederikshavn har taget sin store tårn på nedturen.

Nu skal et grønt initiativ få et friskt bed af optimisme til at spire på en egn, der i flere år har haft tvivlsomme landsrekorder i ledighed og lukninger.

- Nordjylland er beskæftigelsesmæssigt set et u-land. Ledigheden i vort område, der dækker Danmarks fire nordøstligste kommuner, er væsentligt større end landsgennemsnittet. Særligt aldersgruppen fra 30 til 60 år er hårdt ramt af arbejdsløshed. Derfor glæder vi os over, at Den Grønne Jobpulje har givet 1,5 millioner kroner til en helt ny ide i et projekt, som vi indleder i løbet af foråret 2002, siger Dorte Tofting, der er projektleder på Revalideringscenter Koldenaa i den nordlige udkant af havnebyen.

I selskab med 1,7 millioner kroner fra Den Europæiske Socialfond skal midlerne fra Den Grønne Jobpulje bruges på Koldenaa til at uddanne 32 nordjyder til miljømedarbejdere.

”Bæredygtig arbejdsmarkedsintegration” kalder de initiativet på revalideringscenteret, som også Nordjyllands Amt bakker op om.

- Kursisterne skal igennem et grønt basiskursus, hvor de blandt andet vil blive undervist i affaldssortering, genbrug, energibesparelser, plantepleje uden brug af giftige kemikalier og miljøvenlig rengøring. Også emner som korrekte arbejdsstillinger, ernæringsrigtig kost og sundhedsbevidsthed vil blive kodeord i undervisningen, fortæller Dorte Tofting.

Hele øvelsen handler om at opkvalificere kursisterne, som vil være nogle af de svageste på arbejdsmarkedet, så de kan komme ud i det pulserende erhvervsliv igen. Men denne gang med aktive grønne fingre og hovederne fulde af viden om sundhed, miljø og energibesparelse.

- Vi vil komme til at uddanne en slags grønne blæksprutter, der med en grundlæggende viden om miljø og bæredygtighed, kan blive en gevinst for mange arbejdspladser. Små og mellemstore virksomheder kan ved at ansætte vores grønne kursister profilere sig som miljøvenlige. Blæksprutterne kan blive grønne viceværter, køkkenmedhjælpere, gartneri-ansatte, rengøringsfolk eller måske grønne butiksassistenten, fortæller projektets leder.

- Selv om vi først fra foråret 2002 skal til at uddanne de mennesker, der skal føre de helt nye jobs ud i livet, og selv om vi først nu skal til at sælge den ny stillingsbetegnelse udadtil, tror vi på succesen. Jeg håber meget, at vi har fundet en niche, hvorfra ledige kontinuerligt vil blive omskølet til miljømedarbejdere. De otte virksomheder, vi indtil nu har kontaktet for at høre, om de vil tage imod vores folk i en praktikperiode, har vist stor interesse, siger Dorte Tofting. I lokaler, hvor der engang arbejdede en kobbersmed, vil de kommende kursister blive undervist på Koldenaa. Som revalideringscenter råder stedet over masser af erfaring i at plante mennesker om. I det aktuelle projekt skal omplantningen ske i en ånd, hvor ordet ”bæredygtighed” altid er lige ved hånden.

- Vi har erfaringerne i at få stilladsarbejderen, der falder ned og beskadiger sin ryg, sporet ind på et nyt livsforløb, som han kan klare. Eller i at få den 40-årige kvinde, der er nedslidt efter mange års arbejde i træk og kulde i fiskeindustrien, omskølet til et andet job. De kommende miljømedarbejdere vil blive henvist til os af Arbejdsformidlingen i Frederikshavn. De vil alle være på dagpenge. Når kursusforløbet, der varer op imod 40 uger, er forbi hos os, skal kursisterne gerne have opnået så stor en viden, at de kan få et nyt job og blive i stand til at forsørge sig selv, siger Dorte Tofting.

Også revalideringscentre i Aalborg og Binderup i det himmerlandske har fået økonomisk støtte af Den Grønne Jobpulje. Når de tre nordjyske centre har udklækket de første kuld af miljømedarbejdere, vil de sammen evaluere forløbene.

Bevilling: 1,5 mio. kr.

Kontaktperson: Projektleder Dorte Tofting, 98 42 96 97

Økologiske produktion skaber arbejde

Af journalist Ib Salomon

Økologisk produktion af spisesvampe skaffer arbejde til folk med nedsat arbejdsevne

Radioen er skruet godt op, men musikken skal også fylde en stor produktionshal. I hallen tager Lone Jespersen fat i en meterlang egestamme og ruller den et stykke frem på det stativ, den hviler på. Med en sprøjte fylder hun omhyggeligt de ca. 20 huller, der er boret i stammen. Indsprøjtningen består af mycelium fra svampen shii-take, en japansk spisesvamp, som efterhånden er populær i store dele af verden. Det er den også godt på vej til at blive i Danmark, takket være ND Shii-Take projektet i landsbyen Stenvad på Djursland – det eneste sted i landet med en kommerciel produktion. Sidste år blev der solgt 8,4 tons svampe til danske kunder, og i år ventes produktionen at nå op på 11-12 tons. ND står for Nørre Djurs, en kommune med bare 8000 indbyggere. Og selv om navnet shii-take lyder meget eksotisk, så betyder det ganske enkelt ege-svamp på japansk. Svampen kan gro på al slags løvtræ, men den trives bedst på eg, og når Lone Jespersen har forsegleet de mange huller med voks, klarer naturen resten. Stammen skal hvile i et år, hvorefter den lægges i vand i 24 timer. Kort tid efter myldrer det frem med svampe. Processen kan gentages gennem flere år: Stammen vandes, hvorefter svampene popper frem. Produktionen er økologisk, og selv når stammerne ikke giver flere svampe, gør de nytte som brændsel. Og grunden til de næste mange års høst er allerede lagt, for på en lejet mark står 33.000 podede stammer klar.

Projektet startede i 1997, dengang som aktiveringsprojekt for 12 bosniske flygtninge, herunder den nuværende projektleder, Nedzad Musa. Efterhånden fik de fleste bosniere andet arbejde eller gik i gang med en uddannelse, men projektet har stadig et klart socialt sigte – nu fungerer det som arbejdsplads for folk på kontanthjælp eller folk med nedsat arbejdsevne. De får her tilbuddet om et regulært stykke arbejde og samtidig prøver de sammen med beskæftigelseskonsulenten i Nørre Djurs kommune at finde ud af, hvad de fremover kan klare. ND Shii Take er med andre ord en midlertidig arbejdsplads for de fleste, for selv om der er pæne indtægter fra salget af svampe, rækker indtægterne kun til at lønne tre faste medarbejdere.

Lone Jespersen er en af de 14, der for tiden er i aktivering, og for hende har tilskuddet fra Den Grønne Jobpulje bogstavelig talt lettet arbejdet, for pengene er dels brugt til at bygge de stativer, stammerne nu opbevares og transporteres i, dels til en kran, som sænker stammerne ned i store dyppekar. Det var tidligere et hårdt slid, forklarer projektleder Nedzad Musa, for dagligt podes og vandes 3-400 stammer, og det foregik tidligere med håndkraft. Nu klarer en traktor og kranen det tungeste arbejde.

Nedzad Musa har masser af planer for fremtiden. En af de mest konkrete er at supplere salget af friske spisesvampe med fremstilling af henkogte svampe. Det kan øge indtægterne – det samme kan eksport, og også på det punkt er Nedzad Musa optimist.

Bevilling: 458.000 kr.

Kontaktperson: Projektleder Nedzad Musa, 87 79 32 21

Læs mere på www.shii-take.dk

Solafskærmningen indvinder energi

Af journalist Ib Salomon

Der ligger en klar miljøgevinst i at kombinere solafskærmning med solceller – og det vil firmaet Dasolas udnytte

Ideen må siges at være oplagt: Når der alligevel skal afskærmes for solen, hvorfor så ikke anbringe solceller på selve solafskærmningen og lade dem producere energi?

Selv om ideen lyder enkel, er den bestemt ikke simpel at føre ud i livet. Det kan udviklingsingeniør Simon Gadegaard Koch i høj grad tale med om. Med støtte fra Den Grønne Jobpulje har han siden oktober 2001 været ansat hos firmaet Dasolas A/S i Lystrup ved Århus. Dels for at udtænke de løsninger, der rent teknisk kan integrere solcellerne i afskærmningen, dels for at kortlægge markedet.

En tredje opgave er at gøre arkitekterne opmærksomme på, at de fremover får endnu en mulighed, når de planlægger solafskærmninger til nybyggeri – oven i købet en løsning med indbygget miljøgevinst: Med en god solafskærmning undgår man bygningsopvarmning, og dermed kan man ofte undvære energikrævende aircondition. Hertil kommer et tilskud af strøm fra solcellerne i afskærmningen.

Dasolas har mange års erfaring med solafskærmninger til f.eks. kontorbygninger, og de 40 medarbejdere kan fremstille og montere afskærmninger af aluminium i næsten alle tænkelige mål og farver. Nogle af solafskærmningerne består af drejelige lameller, mens andre er fast monterede på husmuren.

Ideen om at kombinere solafskærmning med solceller fik Dasolas, da EU-kommissionen for nogle år siden udgav en hvidbog om solceller. Kommissionen ønsker bl.a. at mindske Europas afhængighed af kul og olie, og solceller er en af metoderne.

For Dasolas er udfordringen, med Simon Gadegaard Kochs udtryk ”at fremstille en standard-løsning, som kan integreres mange steder og som samtidig kan varieres så meget, at den fremtræder som unik”. Rent praktisk foregår det i samarbejde med et tysk solcellefirma, Antec Solar.

Dasolas håber og tror, at de snart står med et produkt, som ikke alene vil vække opsigt på hjemmemarkedet, men som også vil være en oplagt eksportvare og dermed skabe nye jobs. Ikke mindst i Tyskland er interessen for solceller meget høj. Her er der også særligt gunstige muligheder for tilskud, både til anlægsudgifterne og til den producerede strøm.

Bevilling: 750.000 kr.

Yderligere oplysninger: Dasolas International Productions, 87 43 16 44

Se også www.dasolas.dk

Ren og lugtfri kompost i tætte boligområder

Af journalist Hanna Sigga Madslund

Det var målet for nyudviklingen af en kompostbeholder der nu er taget i brug på Nørrebro i København. De første beholdere er klar til produktion og markedsføring.

”Kompostbeholderen kaldet Nørrebro Storbykomposten er så solid at den kan overleve selv den mest hårdhændede behandling. Den er beregnet til organisk affald fra ca. tyve familier ad gangen og er dermed velegnet til lokalkompostering i tætte beboelseskvarterer som her på Nørrebro, hvor den er med til at reducere mængderne af affald. Resultatet af komposteringen er en kompost og et perkolat der kan bruges til både gødskning af de grønne områder i gårdene og til pottemuld. Målet er at skabe et marked for kompostbeholderen – ikke blot i Danmark, men til eksport i hele Europa.”

Sådan lyder den optimistiske melding fra Erik Jørgensen, projektleder for den såkaldte Nørrebro Affaldsmodel – der sidste år blev belønnet med Københavns Kommunes Miljøpris. Nørrebro Storbykomposten har skabt i hvert fald tre fuldtidsstillinger. Dels en til producenten af affaldsbeholderen, dels en til projektmedarbejderen og endelig er der i hvert fald en hel stilling, hvis man ser på den tid de ansatte gårdmænd bruger på at passe komposten i forbindelse med Nørrebro Affaldsmodel.

Det er et projekt som er båret frem af idealisme og troen på et bedre miljø, og som sandsynligvis ikke ville være blevet til noget, hvis ikke Den Grønne Jobpulje havde støttet med i alt ca. 1,1 million kroner i løbet af de sidste 1 ½ år.

”Det hele startede med at noget gik galt, fortæller Erik Jørgensen og fortsætter: ”Pludselig stod vi med en kompostbeholder, der lugtede fælt og var fyldt med fluer. Det kom bag på os, da vi troede, at den beholder vi først havde valgt til brug i gårdene – en svensk model – ville fungere glimrende, fordi det var beregnet til brug i institutioner. Men til lokalkompostering af organisk affald i Nørrebros tætte bebyggelser var beholderen for lille. Det gav incitamentet til selv at gå i gang med at udvikle en brugbar kompostbeholder, som skulle være et reelt alternativ til et bioforgasningsanlæg”.

Den nye kompostbeholder, der er kommet ud af disse anstrengelser, har dermed bidraget til at få Nørrebro Affaldsmodel til at fungere. Modellen går ud på at få folk til at sortere deres affald i op til 30 forskellige fraktioner – heriblandt altså også deres organiske køkkenaffald. Det er lykkedes så godt, at ca. 25 procent af alle beboere på Indre Nørrebro nu er med i affaldsprojektet.

Hvordan de er nået så langt, fortæller Erik Jørgensen:

”Den svenske kompostbeholder, som viste sig ikke at virke til vores formål, var en såkaldt Combox model, og der var to problemer med den. Dels væltede perkolatet ud af den med en lugt som den værste gylle. Og dels var der et svirrede hav af bananfluer som på en gammeldags køkkenmødding. Det skulle løses. En velfungerende kompost skal være så ren at man kan spejle sig i låget og ikke kan mærke den mindste lugt. Det er her det eksisterende net af gårdmænd på Nørrebro har et vigtigt arbejde at gøre.”

Det var i 1999, og det var her Erik Jørgensen og Københavns Miljø- og Energikontor skrev deres første ansøgning til Den Grønne Jobpulje vedrørende kompostbeholderen. Den blev bevilliget i marts 2000.

”Da vi fik pengene gik vi straks i gang med at eksperimentere med nogle nye typer, teknikker og materialer. For det første skulle vi sikre en tilstrækkelig tilførsel af ilt, og for det andet skulle vi sørge for at holde en tilpas temperatur omkring de 50 grader i overfladen. Efter mange forsøg lykkedes det at finde en løsning, og den næste ansøgning blev udført i foråret 2001 og var beregnet på at markedsmodne beholderen fra prototype til færdigt produkt.”

Med konsulent Ruben Jacobsen ved roret er der sket en produktion af de første 35 kompostbeholdere på produktionsstedet på Islands Brygge. Næste skridt er præsentationen på Messen Byg & Bolig i foråret, færdiggørelse af manualen til beholderen, og udviklingen af et chatforum på Internettet om kompost.

Bevillingen til projektet udløber 1. juni 2002.

Bevilling: 638.750 kr. i 2000 og 440.000 kr. i 2001

Kontaktperson: Erik Jørgensen, 35 37 36 36.

Yderligere oplysninger: www.rentskrald.dk

Bilag 1

Regnskab: Tilsagnsregnskab og udbetalingsregnskab

Tilsagnsregnskab (mio. kr.)

1 Finanslovens tilsagnsramme for 2001	28,2
2 Overført fra 2000	5,7
3 Samlet tilsagnsramme for 2001	33,9
4 Bevilgede tilsagn til projekter	20,2
5 Driftsudgifter bevilget af tilsagnsrammen*	0,5
6 Samlet ramme minus tilsagn og drift 3-(4+5):	13,2
7 Tilbageførte annullerede tilsagn**	7,4
8 Udisponerede midler ultimo 2001	20,6

* Der er desuden afholdt 0,2 mio. kr. over Miljøstyrelsens driftskonti til generelle sekretariatsudgifter.

** Tilbageførte annullerede tilsagn vedrører tilsagn fra hele perioden 1997-2001.

Udbetalingsregnskab (mio. kr.)

1 Udestående tilsagn pr. 1.1. 2001*	136,6
2 Udbetalingsbevilling 2001	28,2
3 I alt til udbetaling i 2001	164,8
4 Udbetalt 2001 vedrørende tilsagn fra hele perioden 1997-2001	64,9
5 Udestående tilsagn pr. 31.12. 2001**	84,9

* Beholdningen pr. 1.1. 2001 var 117,1 mio. kr. På grund af ændrede regnskabsprincipper i staten vil der fremover alene blive foretaget en konkret opgørelse over udestående tilsagn

** Udestående tilsagn ultimo 2001 er opgjort som udestående tilsagn primo 2001 minus udbetalinger i 2001 plus bevilgede tilsagn 2001 minus tilbageførte annullerede tilsagn.

Bilag 2

Resumé af ”Evaluering af Den Grønne Jobpulje 1997-2000” udarbejdet af Center for Alternativ Samfundsanalyse

Den Grønne Jobpulje har skabt nye job og bidraget til et bedre miljø. Den Grønne Jobpuljes tilskud har i perioden 1997-2000 udløst mindst 1.000 nye varige grønne fuldtidsstillinger. Tilskuddene hertil har været ca. 250.000 kroner pr. stilling.

I 70 % af de afsluttede projekter vurderer projektlederne, at miljøresultatet er som forventet eller bedre, og ofte udløser projekterne nye miljøtiltag efter ophør af tilskuddet fra Den Grønne Jobpulje.

60 % af de støttede projekter er foregået hos private virksomheder, og 73% af de nye varige job er skabt i private virksomheder.

Ordningen har været en succes og har levet op til sit formål om at skabe nye arbejdspladser med et betydeligt miljøindhold. Ordningen har haft et bredt sigte, der er gået på tværs af de traditionelle ministerielle grænser. Det har gjort det muligt at støtte tværfaglige initiativer samt en bred indsats for bæredygtig udvikling.

Siden 1997 har Den Grønne Jobpulje givet tilskud til i alt 574 projekter for lidt over 265 millioner kroner samt knap 16 millioner kroner til en delpulje administreret af arbejdsformidlingen i Vejle. Den Grønne Jobpulje er blevet evalueret af CASA, Center for Alternativ Samfundsanalyse.

1.1 Evalueringen

Det primære formål med evalueringen har været at vurdere den samlede miljø- og beskæftigelseseffekt af de projekter, der er sat i gang med støtte fra Den Grønne Jobpulje.

Evalueringen har derudover beskæftiget sig med andre effekter af Den Grønne Jobpulje - hvem er kommet i beskæftigelse, hvilken kompetenceudvikling opnår de personer, der har arbejdet på projekter støttet af Den Grønne Jobpulje, og hvordan spiller deres kompetencer sammen med de krav til kvalifikationer, som er nødvendige i projekterne?

I evalueringen er også foretaget en vurdering af, hvordan indsatsen i jobpuljen spiller sammen med udviklingen på arbejdsmarkedet og miljøområdet. Desuden har informationsindsatsen og spredningen fra projekterne indgået som et tema i evalueringen.

Endelig er der indgået en vurdering af administrationen af Den Grønne Jobpulje. Er de nået tilstrækkeligt ud til deres målgrupper? Har ansøgerne og de projektansvarlige været tilfredse med administrationens indsats?

1.2 Den Grønne Jobpuljes projekter

Den Grønne Jobpulje har bl.a. støttet projekter vedrørende miljøstyring i virksomheder, vedvarende energi, naturgenopretning, affald og genanvendelse og fremme af mere miljøvenlige produkter.

Den Grønne Jobpulje har i perioden 1997-2000 med 265 millioner kroner medvirket til igangsættelse af miljø- og beskæftigelsesprojekter for lidt over 550 millioner kroner, idet jobpuljen typisk har finansieret knap halvdelen af omkostningerne.

Der har været stor interesse for Den Grønne Jobpulje 1997-2000. Jobpuljen har modtaget 1.450 ansøgninger og givet tilsagn til 619 projekter, heraf er 574 kommet i gang. Pr. 15. november 2001 er 316 projekter afsluttet og har indsendt et selvevalueringskema til CASA til brug for evalueringen.

Fra evalueringens begyndelse blev jobpuljens projekter inddelt i 5 forskellige projekttyper. Inddelingen tog udgangspunkt i, at projekterne er forskellige med hensyn til, hvordan de opnår deres miljø- og beskæftigelseseffekt. De 5 projekttyper er: Miljøstyring, Nye (grønne) virksomheder og (grønne) produkter, Viden og netværk, Pilotprojekter samt Øvrige projekter.

Et miljøstyringsprojekt i en virksomhed sigter fx mod direkte miljø- og beskæftigelseseffekt i den pågældende virksomhed, mens et netværksprojekt sigter mod at skabe effekter bredt i samfundet og hos involverede virksomheder.

1.3 Konklusioner

Beskæftigelseeffekt

Støtten fra Den Grønne Jobpulje vurderes at udløse mindst 1.000 varige fuldtidsstillinger i de berørte virksomheder og organisationer. Hertil skal lægges et antal eksterne stillinger, som projekterne har afledt hos fx underleverandører og andre samarbejdspartnere. Med "varige" job menes, at jobbene fortsætter mindst ½ år efter ophør af støtten fra Den Grønne Jobpulje.

De 1.000 fuldtidsstillinger er baseret på en opskalering på basis af jobskabelsen i de pr. 15. november 2001 afsluttede projekter, hvilket omfatter godt halvdelen af samtlige støttede projekter. Der er i disse 316 projekter skabt 517 nye varige job. Det antages, at effekten er den samme for alle 574 projekter igangsat med støtte fra jobpuljen i perioden 1997-2000, hvilket svarer til ca. 1.000 fuldtidsstillinger.

1.000 nye job er resultatet af, at 3 ud af 4 job skabt under projekterne fortsætter mere end ½ år efter støttens ophør. Under projekternes støtteperiode er der således skabt 708 stillinger i de 316 projekter. Det svarer til ca. 1.300 fuldtidsstillinger for alle de 574 igangsatte projekter.

73% af de varige grønne job er etableret hos private virksomheder, 13 % hos offentlige institutioner og 14% hos organisationer.

Ca. 80% af projekterne fortsætter efter projektperioden, dvs. efter ophør af støtten fra Den Grønne Jobpulje.

Blandt de innovative virksomheder er overlevelsen mindst ligeså god som for andre nye virksomheder.

I gennemsnit udgør støtten fra Den Grønne Jobpulje kr. 251.000 pr. nyt varigt job. Prisen pr. job er billigst for de mest erhvervsrettede tiltag som "miljøstyring" og "nye virksomheder" (ca. 200.000 kr. pr. varigt job) og dyrest for støtte til bredere udviklingsprojekter fx "viden og netværk" (ca. 800.000 kr. pr. varigt job).

Sammenlignet med det program, som lå forud for Den Grønne Jobpulje, og som også havde jobskabelse som et vigtigt element, "Program for rådgivning om miljøspørgsmål og arbejdsmiljø til mindre virksomheder" er jobskabelse i virksomheder billigere under Den Grønne Jobpulje, nemlig kr. 201.000 pr. varigt job mod kr. 331.000. Støttebeløbet pr. skabt varigt job i virksomheder under Den Grønne Jobpulje er kun lidt højere end de offentlige udgifter, der årligt ydes til fx hjemmeserviceordningen - endvidere fås en miljøeffekt oveni.

Prisen pr. job under Den Grønne Jobpulje er tilsvarende kun lidt højere end de offentlige udgifter, der ydes til beskæftigelse i en lang række sociale og arbejdsmarkedsordninger, hvor der i modsætning til jobpuljen er tale om løbende betalinger uden innovativt formål.

Der har generelt været god overensstemmelse mellem projektdeltagernes kvalifikationer og de færdigheder, der har været brug for i projekterne. Stort set alle deltagere vurderer, at de har fået nye kvalifikationer og færdigheder gennem projekterne.

Miljøeffekt

Erfaringerne i projekterne viser, at Den Grønne Jobpuljes projekter bidrager til et bedre miljø. Der opnås generelt en væsentlig miljømæssig effekt af projekterne.

I 70% af de afsluttede projekter vurderes miljøresultatet at være som forventet eller bedre. Kun i 6% af projekterne er miljøresultatet ringere end forventet ved projektets start.

I langt de fleste tilfælde (86%) mener de projektansvarlige at kunne dokumentere denne miljøeffekt helt eller delvis.

De fleste miljøforbedringer er opnået hos de private virksomheder enten i den enkelte virksomhed, hos flere virksomheder eller i udvalgte brancher. Desuden har de offentlige institutioner medvirket til miljøforbedringer. Blandt de projekter, der fortsætter efter støttens ophør, gennemføres der supplerende miljøtiltag i halvdelen af projekterne. Det viser sig, at der sker en løbende miljømæssig udvikling i de projekter, der fortsætter efter ophør af støtten fra Den Grønne Jobpulje.

Samspil med omverdenen

Den Grønne Jobpulje har gennem de mange projekter bidraget til, at vigtige natur- og miljøpolitiske opgaver er blevet løst ved tilførsel af supplerende arbejdskraft. Jobpuljen har gennem sin brede ramme haft mulighed for at støtte helhedsorienterede projekter, der er gået på tværs af traditionelle sektorer.

Jobpuljen har støttet projekter, som har været på forkant af udviklingen. Det gælder inden for bl.a. økologisk byggeri og skolemad. Det afspejler bl.a. et væsentligt krav ved tildelingen af støtten, at projekterne skulle være nyskabende på miljøområdet.

Den Grønne Jobpulje kan ikke direkte sammenlignes med andre arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger (jobtræning, aktivering m.v.). Derimod har jobpuljen på flere måder karakter af en erhvervsudviklingsordning.

Arbejdsløsheden har været faldende i perioden 1997-2000. Jobpuljen har kun i begrænset omfang skabt job direkte til den enkelte ledige. Men via støtte til at virksomheder og organisationer har oprettet nye varige og ordnære job, er der skabt plads til de ledige andre steder.

Jobpuljen har medvirket til, at flere seniorer (55-59 årige) er kommet i beskæftigelse. De 55-59 årige er aldersgruppen med høj arbejdsløshed.

Information og spredning

Den Grønne Jobpulje har bevidst arbejdet for, at formidling og spredning af erfaringerne fra de mange projekter skulle nå så bredt ud som muligt.

Halvdelen af de projektansvarlige angiver, at tilsvarende initiativer er igangsat af andre, efter de har været i kontakt med dem. Dette er en tilfredsstillende spredningseffekt.

Projektordningen

Den Grønne Jobpulje har haft et bredt sigte, hvor den har kunnet støtte projekter på tværs af traditionelle ministerielle grænser. Det betyder, at jobpuljen har været fødselshjælper for mange projekter, som ellers ikke ville kunne opnå støtte, og som næppe ville kunne opnå støtte hos enten et rent miljøprogram eller et rent beskæftigelsesprogram.

Evalueringen viser, at der har været en god effekt i på samme tid at fremme både miljø og beskæftigelse. Indsatsen har over en bred kam vist, at der både for private virksomheder, offentlige myndigheder og organisationer har kunnet skabes synergi mellem indsatsen for et bedre miljø og indsatsen for at fremme beskæftigelsen.

Den Grønne Jobpulje har haft et godt kendskab til andre miljøordninger og miljøpuljer. Den har haft et tæt samarbejde med mange fagkontorer i særligt Miljøstyrelsen og Energistyrelsen, men også tætte kontakter til andre ministerier, herunder Fødevareministeriet samt By- og Boligministeriet.

Den Grønne Jobpulje har haft knap så tætte kontakter med arbejdsmarkedssiden, herunder Erhvervsministeriet og Arbejdsministeriet. Dette skyldes bl.a. efter sekretariatets udmeldinger, at der ikke har været problemer med mangel på kvalificerede ansøgninger og i øvrigt ikke har været "flaskehalsproblemer" i tilknytning til projekterne.

Der er udbredt tilfredshed blandt ansøgerne med Den Grønne Jobpuljes administration af ordningen. Den fremstår som vel administreret med åbenhed i forvaltningen, god information om mulighederne og med en fleksibel og smidig administration.

1.4 Diskussion og anbefalinger

Den Grønne Jobpuljes projekter viser, at jobpuljen har dækket et behov, som ikke blev dækket andre steder. Jobpuljen har således støttet udviklingen af miljø- og beskæftigelsesindsatsen i mange projekter, der er drevet "fra neden" i samfundet gennem mindre nystartede eller eksisterende virksomheder eller organisationer, som finder nye niches i ønsket om at fremme en bæredygtig udvikling.

Evalueringen viser, at samfundet ved at kombinere arbejdsmarkedsindsatsen med en miljøindsats, som det er sket via Den Grønne Jobpulje opnår en - om ikke gratis - så meget billig miljøeffekt primært hos danske virksomheder.

Sammenlignet med den ordinære beskæftigelsesindsats med et budget for de regionale arbejdsmarkedsråd på 9 milliarder kroner alene i 1999 forekommer satsningen på knap 300 millioner kroner over 4 år for Den Grønne Jobpulje beskedne. Det vil derfor være oplagt, at der bliver gjort en indsats for, at de mange midler, der anvendes på arbejdsmarkedsområdet, i højere grad bliver anvendt ud fra en bæredygtighedsbetragtning, således at der ikke alene er fokus på økonomi og sociale løsninger - men at der også i de fremtidige løsninger indtænkes miljø.

Det har ikke indgået i retningslinierne for administrationen af Den Grønne Jobpulje, at den skulle arbejde for at udbrede erfaringerne med denne kombination til andre ordninger, der anvendes til at fremme beskæftigelse i arbejdsmarkedsregi. I lyset af de positive resultater og den beskedne merudgift til at opnå miljøforbedringer i forhold til andre ordninger, bør det sikres, at der fremover sker en afsmitning til disse ordninger. Således kan de miljømæssige aspekter med fordel indtænkes i andre arbejdsmarkedspolitiske tiltag.

Erfaringerne hos Grøn Aktivitet i Vejle har været positive. Der kan være fordele ved en regional placering af puljemidler - her skal det dog understreges, at netop Vejle havde gode forudsætninger: Grøn Aktivitet var allerede etableret før 1997 og kunne indgå i samarbejde med et velfungerende grønt erhvervssamarbejde i Green Network. Den Grønne Jobpulje har ligeledes udnyttet mulighederne for at fremme grønne job gennem lokale eller regionale netværk, fx med sine tilskud til regionale netværksdannelse. Det kunne være en strategi, der kan følges, når der skal skabes tættere kontakt mellem det offentlige og iværksætter- og erhvervsmiljøer.

1.5 Rammerne for Den Grønne Jobpulje

Når der her i rapporten er nævnt Den Grønne Jobpulje, refereres der til den bevilling til jobpuljen, der var en del af finanslovsaftalen fra 1996 om en tilskudsordning over 4 år (1997-2000), som i 1997 blev vedtaget ved lov. Formålet med Den Grønne Jobpulje er at skabe nye arbejdspladser med et betydeligt miljø- og ressourcemæssigt indhold og sigte. Puljen tilsigter primært at skabe varige arbejdspladser, men i særlige tilfælde vil der kunne ydes tilskud til projekter, hvor der kun skabes midlertidige arbejdspladser, hvis den miljø- og naturmæssige effekt vurderes at være høj.

Den Grønne Jobpulje har i perioden 1997-2000 haft et budget på i alt 305 millioner kroner. Der er igangsat projekter for ca. 265 millioner kroner og uddelegeret knap 16 millioner kroner til AF Vejle, heraf 15 millioner kroner til projekter og knap 1 million kroner til sekretariatet. Ca. 16 millioner kroner er uforbrugt i perioden. Det beror på, at 45 projekter, som havde fået tilsagn om tilskud, ikke er kommet i gang eller har måttet opgive undervejs. Derudover har flere af de afsluttede projekter ikke kunnet udnytte hele deres tilskud. Så nogle af de bevilligede penge er ikke udbetalt. Restbeløbet er overført til forlængelsen af Den Grønne Jobpulje (2001-2004), der blev vedtaget, som en del af finansloven for 2001.

Midlerne i Den Grønne Jobpulje fordeles af Den Grønne Jobpuljes bestyrelse, der har 3 medlemmer. Bestyrelsen er udpeget af miljø- og energiministeren.

Bestyrelsen har i 1997 udarbejdet en programbeskrivelse, som mere detaljeret beskriver typer af projekter, mål, succeskriterier og en evalueringsplan. Endvidere er der i hvert af de følgende år lavet en vejledning til ansøgere. Puljens sekretariat er Det Grønne Sekretariat i Miljøstyrelsen.

Evalueringen er gennemført af Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA). Evalueringen er påbegyndt pr. 1. januar 1999 og afsluttet ultimo 2001. Evalueringen har bestået af 4 hovedopgaver:

1. Tilrettelæggelse og udarbejdelse af paradigme for selvevaluering
2. Forløbsevalueringer, der undervejs er ændret til temaevalueringer
3. Midtvejsevaluering - slut ultimo 1999
4. Samlet evaluering - slut ultimo 2001

Tilrettelæggelse. Ved tilrettelæggelse af evalueringen blev der udarbejdet et paradigme i form af et spørgeskema til selvevaluering af projekterne, herunder et spørgeskema til alle projektdeltagere.

Forløbs- og temaevalueringer. Fra starten var udvalgt godt 20 projekter til forløbs- eller procesevaluering. Projekterne blev fulgt i 1999, og indtrykkene herfra indgik i midtvejsevalueringen, ligesom der blev udarbejdet en selvstændig rapport "Status over forløbsevalueringer", januar 2000.

I begyndelsen af år 2000 blev det besluttet at udvide antallet af projekter og ændre formen til temaevalueringer. Der blev udpeget 7 temaer, hvor der er blevet set på grønne job i 38 projekter. Temaevalueringerne er præsenteret i 7 selvstændige temahæfter.

Midtvejsevaluering. I perioden 1. januar 1999 til 31. december 1999 blev der gennemført en midtvejsevaluering. Der indgik bidrag fra Handelshøjskolen i Århus, som så nærmere på de erhvervsøkonomiske konsekvenser af ordningen. Midtvejsevalueringen er udgivet som en rapport "Ny grøn beskæftigelse i Danmark" - Midtvejsevaluering af Den Grønne Jobpulje, januar 2000.

Ved midtvejsevalueringen var kun et begrænset antal af projekterne afsluttet. Resultaterne kunne således primært betragtes som strømpile, som Den Grønne Jobpulje kunne tage bestik af ved fastlæggelsen af puljens praksis og prioriteringer for det sidste år - år 2000.

Den samlede evaluering er gennemført for perioden fra 1997-2000. I den samlede evaluering er belyst effekterne af Den Grønne Jobpulje sammenholdt med de opstillede målsætninger. Evalueringen beskæftiger sig med alle faser i et typisk projektførløb fra ansøgning til de endelige resultater.

Analyse af de støttede projekter. Baseres på selvevalueringsskemaet, som belyser projekternes effekter og en kortfattet rapport. Pr. 15.11.01 var indsendt 316 selvevalueringsskemaer og 672 deltagerskemaer.

CASA har endvidere haft lejlighed til løbende at gennemgå Miljøstyrelsens sagsmapper med projekter. Der er i forbindelse med registrering af projekterne opbygget en database over de bevilgede projekter.

Telefoninterview med afsluttede projekter. 125 projekter er kontaktet i september-oktober 2001 for at følge op på deres overlevelse, indsats og effekter ½-3 år efter ophør af tilskud fra Den Grønne Jobpulje.

Analyse af afslagene. Der er ved midtvejsevalueringen gennemført en afslagsanalyse. Analysen er baseret på sagsgennemgang, telefoninterview og udsendt spørgeskemaer til projektansøgere, der har modtaget afslag. Analysen er ikke gentaget i slutevalueringen, men resultaterne er gentaget for at give en helhedsvurdering.

Erfaringer fra interessenter og beslægtede offentlige initiativer er særskilt undersøgt i forbindelse med midtvejsevalueringen og udgivet som selvstændig rapport "Den Grønne Jobpuljes samspil med andre offentlige initiativer", januar 2000. Der er gennemført interview og afholdt seminarer med centrale personer for beslægtede ordninger for at belyse kendskabet og samspillet med andre ordninger, der har som mål at fremme miljø og/eller beskæftigelse. Intentionerne har i den sammenhæng også været at undersøge og pege på mulighederne for et øget samspil.

Den regionale tilskudsordning "Grøn Aktivering i Vejle Amt" er blevet evalueret af CASA i samme periode som midtvejsevalueringen, og resultaterne herfra har indgået i denne. Der er udarbejdet en selvstændig rapport med resultaterne af evalueringen "Ny grøn beskæftigelse i Vejle Amt - evaluering af Grøn Aktivering", januar 2000. Sekretariatet og bestyrelsen er blevet interviewet om prioriteringer og bevillingspraksis. Derudover har sekretariatet og Center for Alternativ Samfundsanalyse løbende været i kontakt.